

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
KARADAĞ
ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ (bundan sonra "Akit Devletler" olarak anılacaktır) iki devlet arasında sosyal güvenlik alanındaki ilişkileri düzenlemek amacıyla aşağıdaki konularda mutabık kalmışlardır.

I. BÖLÜM
GENEL HÜKÜMLER

Madde 1
Terimlerin Tanımı

(1) Bu Anlaşmada yer alan terimler aşağıdaki anlamlarda kullanılmıştır:

1. Ülke:

Türkiye bakımından Türkiye Cumhuriyeti,
Karadağ bakımından Karadağ,

2. Mevzuat: Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen sosyal güvenlik alanıyla ilgili kanun, tüzük ve yönetmelikler,

3. Yetkili Makam:

Türkiye Cumhuriyeti bakımından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
Karadağ bakımından yetkili Bakanlıklar,

4. Yetkili Kurum: Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatların uygulamasından ve yardımları sağlamakla sorumlu olan sigorta kurumu,

5. Kurum: Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen mevzuatları uygulamakla görevli kurum ve/veya kuruluş,

6. Sigortalı: Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatların uygulandığı veya uygulanmış olduğu şahıs,

7. Sigortalılık Süresi: Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatlara göre sigorta primi ödenmiş ya da ödenmiş sayılan süre,

8. Yardım: Bu Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmadıkça, kamu fonlarından sağlanan bütün ek ödemeler ile her türlü zamlar, yeniden değerlendirme ve ek ödenekleri de içine alan bütün yardımlar ve aylıklar,

9. İkamet: Sürekli ikamet,

10. Bulunma: Geçici ikamet,

11. Aile Bireyi: Yetkili Kurumca uygulanan mevzuata göre aile bireyi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen kimseler,

12. Yararlanıcı: Akit Devletlerin mevzuatlarına göre tanımlanan veya öyle kabul edilen kimseler,

13. Hak Sahibi: Akit Devletlerin mevzuatlarına göre hak sahibi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen kimseler.

(2) Bu Anlaşmada tanımlanmayan her bir terim, Akit Devletlerin mevzuatlarında hangi anlamda kullanılmış ise, o anlamı ifade eder.

Madde 2 **Maddi Uygulama Alanı**

(1) Bu Anlaşma aşağıdaki mevzuatlara uygulanır:

Türkiye Cumhuriyeti bakımından;

1. Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları, işsizlik sigortası ile genel sağlık sigortası kapsamında hastalık ve analık sigortası,
2. Hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları ile genel sağlık sigortası kapsamında hastalık ve analık sigortası,
3. Kamu idarelerinde çalışanlar açısından malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası kapsamında hastalık ve analık sigortası,
4. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20 inci maddesinde belirtilen sandıklarda çalışanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları, işsizlik sigortası ile genel sağlık sigortası kapsamında hastalık ve analık sigortası,

Karadağ bakımından;

1. Sağlık Sigortası, Sağlık Koruması ve Analık,
2. Emeklilik Sigortası, Maluliyet Sigortası (yaşlılık, malullük, ölüm),
3. İş Kazası, Meslek Hastalıkları,
4. İşsizlik durumunda verilen ücretler (yardım),
5. Çocuk Yardımı.

(2) Bu Anlaşma bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen mevzuatı değiştiren, yeniden düzenleyen veya bu mevzuat yerine geçen ya da bu mevzuata ek hükümler getiren her türlü mevzuata da uygulanır.

(3) Bu Anlaşmanın yeni bir sosyal güvenlik rejimine veya yeni bir sosyal sigorta koluna dair mevzuata uygulanması, Akit Devletler arasında bu amaçla yeni bir anlaşma imzalanması yolu ile gerçekleştirilir.

Madde 3

Kişisel Uygulama Alanı

Bu Anlaşma hükümleri, her iki Akit Devletin mevzuatından birine veya her ikisine evvelce tabi olmuş bulunan veya Akit Devletlerden birinin mevzuatına halen tabi olan kişiler ve bunların aile bireyleri ile hak sahiplerine uygulanır.

Madde 4

İşlem Eşitliği

Bu Anlaşmada aksine bir hüküm yoksa, Akit Devletlerden birinin ülkesinde oturan ve kendilerine bu Anlaşma hükümleri uygulanan kimseler, oturdukları Akit Devletin mevzuatının sağladığı haklardan, o ülkenin vatandaşları ile aynı koşullar dahilinde yararlanırlar.

Madde 5

Yardımların İhracı

(1) Bu Anlaşmada aksine bir hüküm yoksa, ödemedenden sorumlu Akit Devletin mevzuatına göre hak kazanılan yardımlar, bu Anlaşmanın 3 üncü maddesi kapsamında bulunan kimselere, diğer Akit Devlette oturmaları halinde de aynı oranda ödenir. Bunların üçüncü bir ülkede oturmaları halinde yardımlar, ödemedenden sorumlu Akit Devletin mevzuatına uygun olarak ödenir.

(2) Bu maddenin birinci fıkraya hükümleri;

Türkiye bakımından; aylıklara ek olarak ödenen her türlü zamma ve genel bütçeden karşılanan ödeneklere,

Karadağ bakımından; en düşük emekli aylığına ek olarak ödenen yardımlara

uygulanmaz.

II. BÖLÜM

UYGULANACAK MEVZUATLA İLGİLİ HÜKÜMLER

Madde 6

Genel Hükümler

Bu Anlaşmada aksine bir hüküm yoksa;

(1) Bir Akit Devlette ücretli çalışanlar veya faaliyetini bir Akit Devlette icra eden bağımsız çalışanlar, bu çalışmaları ile ilgili olarak, kendilerinin diğer Akit Devlette oturmaları ya da işverenin veya işverenin işyeri merkezinin diğer Akit Devlette bulunması halinde dahi çalıştıkları Akit Devletin mevzuatına tabi olur.

(2) Akit Devletlerden birinin memurları veya benzeri personeli kendilerini çalıştıran idarenin bağı olduğu Akit Devletin mevzuatına tabi olurlar.

(3) Bir işyerinin merkezinin bulunduğu devlet dışındaki Akit Devlette bir şube veya daimi temsilciliği tarafından çalıştırılan kimse, bu şube veya daimi temsilciliğin bulunduğu Akit Devletin mevzuatına tabi olur.

Madde 7

Geçici Görevlendirme

Akit Devletlerden birinin ülkesinde istihdam edilen kişi, işvereni tarafından belirli bir işin ifası için diğer Akit Devlete geçici görevli olarak gönderilirse, bu kimse aynı işverenin ücretli çalışanı sıfatını koruduğu takdirde, 24 ayı geçmemek koşulu ile birinci Akit Devlet mevzuatına tabi olur; Akit Devletlerden birinin ülkesinde bir mesleki faaliyet icra eden bağımsız çalışan, faaliyetini geçici olarak diğer Akit Devlette gerçekleştirmek amacı ile bu devlete gittiği takdirde, 24 aya kadar birinci Akit Devletin mevzuatına tabi olur. Her iki durumda, her iki Akit Devletin yetkili makamlarının önceden onayıyla bu süre toplam 60 ayı geçmemek kaydıyla uzatılabilir.

Madde 8

Uluslararası Taşımacılık İşletmeleri Personeli

Bir işyerinin, başkası hesabına veya kendi adına karayolu, demiryolu, havayolu ya da denizyolu ile uluslararası yolcu veya mal taşımacılığı yapan ve işyeri merkezi diğer Akit Devlette bulunan, dolaşan veya sefer yapan personelinden olan bir kimse, bu Devletin mevzuatına tabi olur.

Madde 9

Gemi Mürettebatı ve Gemide Çalışanlar

(1) Akit Devletlerden birinin bayrağını taşıyan gemide çalışan bir kimse, bu Akit Devletin mevzuatına tabi olur.

(2) Akit Devletlerden birinin limanında veya karasularında istihdam edilen ve gemi mürettebatından olmayan bir kimse, diğer Akit Devletin bayrağını taşıyan bir geminin yükleme, boşaltma veya tamir işlerinde çalışır ya da bu işlere nezaret ederse, hakkında limanın veya karasularının bulunduğu Akit Devletin mevzuatı uygulanır.

(3) Akit Devletlerden birinin bayrağını taşıyan bir gemide bir faaliyet icra eden ve bu faaliyet için kendisine işyeri merkezi veya ikametgahı diğer Akit Devlette bulunan bir müessese veya kimse tarafından ücret ödenen kimse, ikinci devletin mevzuatına, o devletin ülkesinde oturuyorsa tabi olur; ücreti ödeyen müessese veya kimse anılan mevzuatın uygulanmasında işveren sayılır.

Madde 10
Diplomatik Misyonlar ve Konsolosluklar

(1) Akit Devletlerden birinin diplomatik misyonlarında veya konsolosluklarında çalışan diplomatlar ve diğer kişiler, gönderen devletin mevzuatına tabi olurlar.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hizmet personeli mahallinden istihdam edilmiş ise, bulunulan devletin mevzuatına tabi olurlar. Ancak, bu kişiler istihdam eden devletin vatandaşı iseler, işe alındıkları tarihi takip eden üç ay içerisinde, istihdam eden devletin mevzuatının uygulanmasını tercih edebilirler.

(3) Bu maddenin birinci ve 2 nci fıkraları kapsamında olmayanlar hakkında kabul eden ülkenin mevzuatı uygulanır.

Madde 11
İstisnalar

Akit Devletlerin yetkili makamları, bir kişi veya kişi grupları hakkında uygulanacak mevzuat bakımından bu Anlaşmanın 7 ila 10 uncu maddelerine istisna teşkil eden hükümler üzerinde anlaşabilirler.

III. BÖLÜM
ÖZEL HÜKÜMLER

1. KISIM
HASTALIK VE ANALIK

Madde 12
Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanmak için belirli sigortalılık sürelerinin tamamlanmış olması gerekiyorsa, bu devletin Yetkili Kurumu, diğer Akit Devletin mevzuatına tabi olarak geçmiş olan sigortalılık sürelerini, aynı zamana rastlamamak koşulu ile kendi mevzuatına göre geçmiş gibi değerlendirir.

(2) Hastalık ve analık günlük ödenekleri ile ilgili olarak, bu maddenin birinci fıkrasında sözü edilen süre birleşimi, ancak ilgilinin yardım talebinde bulunduğu Akit Devlette sigortalı ise yapılır.

Madde 13
Diğer Akit Devlette Çalışma veya Bulunma Halinde
Sağlık Yardımlarından Yararlanma

- (1) Bu Anlaşma'nın 7 nci ve 10 uncu maddelerinde bahsedilen kişi ve aile bireyleri, durumları tıbbi tedaviyi gerektirdiği hallerde, diğer Akit Devletteki kurum mevzuatına uygun olarak Yetkili Kurumun hesabına hastalık ve analık sigortası yardımlarına hak kazanırlar.
- (2) Türkiye bakımından bu maddenin birinci fıkrasının hükümleri diplomatlarına ve memurlarına uygulanmayacaktır.
- (3) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlara hak kazanan sigortalı kişiler ve aile bireyleri, diğer Akit Devlette buldukları sırada durumları acil tıbbi tedaviyi gerektirdiği hallerde Yetkili Kurum hesabına yardımlara hak kazanırlar.
- (4) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre sigortalı olarak çalışan kimseler ile yanlarında ikamet eden aile bireyleri, Akit Devlet kurumunca sağlanan hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanmakta iken ikametlerini diğer Akit Devlete nakletmeleri halinde bu yardımlardan yararlanmaya devam ederler. Ancak ilgili, ülkesine dönmeye önce Yetkili Kurumun iznini almak zorundadır. İzin talebi, ilgilinin sağlık durumunun ülkesine dönmeye uygun olmadığı hakkında rapor verilmesi halinde ret olunur.
- (5) 4 üncü fıkrada belirtilen izin elde olmayan sebeplerden dolayı önceden alınmamış ise, Yetkili Kurumca bu izin sonradan da verilebilir.
- (6) Yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, yardımların süresi ve yardımlardan yararlanacak aile bireyleri sigortalının tabi olduğu Akit Devlet mevzuatına göre; yardımların kapsamı ve ifa şekli ise, yardımlardan yararlanacak kimsenin bulunduğu Akit Devlet mevzuatına göre belirlenir.

Madde 14
Sigortalının Diğer Akit Devlette İkamet Eden Aile Bireylerinin
Sağlık Yardımlarına Hak Kazanmaları

- (1) Sigortalı bulunduğu ülke mevzuatına göre sağlık yardımına hak kazanmış olan şahsın diğer Akit Devlette ikamet eden aile bireyleri, ikamet ettikleri Akit Devletin mevzuatına göre sağlık yardımlarına hak kazanmamış olmaları koşulu ile ikamet ettikleri Akit Devletin mevzuatına göre belirlenmiş olan yardımlardan yararlanırlar. Sağlık yardımı giderleri sigortalının aile bireylerinin sigortalı üzerinden sigortalandıkları Yetkili Kurum tarafından karşılanır.
- (2) Bu maddenin birinci fıkrasında sözü edilen aile bireyleri, Yetkili Kurumun bulunduğu Akit Devlete geçici olarak gittiklerinde veya ikametlerini naklettiklerinde bu Akit Devlet mevzuatına göre sağlık yardımlarından yararlanırlar.

(3) Yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, yardımların süresi ve yardımlardan yararlanacak aile bireyleri sigortalının tabi olduğu Akit Devlet mevzuatına göre; yardımların kapsamı ve ifa şekli ise, yardımlardan yararlanacak kimsenin bulunduğu Akit Devlet mevzuatına göre belirlenir.

Madde 15

Aylık Sahiplerinin ve Aile Bireylerinin Sağlık Yardımları

(1) Her iki Akit Devletin mevzuatına göre ödenmesi gereken aylıklardan yararlanan aylık sahibi ve aile bireyleri, sağlık yardımlarından ikamet ettikleri Akit Devletin mevzuatına göre yararlanır.

(2) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre aylık alan ve diğer Akit Devlette ikamet eden aylık sahibi ve aile bireyleri, aylığa o Akit Devlette uygulanan mevzuata göre hak kazanmış gibi sağlık yardımları Yetkili Kurumun hesabına olacak şekilde o Akit Devletin mevzuatına tabidirler.

Yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, yardımların süresi ve yardımlardan yararlanacak aile bireyleri sigortalının tabi olduğu Akit Devlet mevzuatına göre; yardımların kapsamı ve ifa şekli ise, yardımlardan yararlanacak kimsenin bulunduğu Akit Devlet mevzuatına göre belirlenir.

(3) Bir Akit Devlette ikamet eden, diğer Akit Devlette bulunduğu sırada durumu acil tıbbi yardım yapılmasını gerektiren bir aylık sahibi ve aile bireyleri, bu maddenin 2 nci fıkrasına istinaden, o Akit Devlette uygulanan mevzuata göre ve o Akit Devletin hesabına yardım alma hakkına sahiptir.

(4) Bir Akit Devlet mevzuatına göre aylık alan aylık sahipleri ve aile bireyleri diğer Akit Devlette buldukları sırada durumları acil tıbbi yardım yapılmasını gerektirdiği hallerde ilgili oldukları kurumun hesabına sağlık yardımı alırlar.

Madde 16

Ortopedik Cihazlar, Protezler ve Büyük Masraf Gerektiren Diğer Sağlık Yardımları

Ortopedik cihazlar, protezler ve büyük masraf gerektiren diğer sağlık yardımları, acil haller dışında, Yetkili Kurumun iznine bağlıdır. Bu tür yardımların listesine, İdari Anlaşmanın ekinde yer verilecektir.

Madde 17

Nakdi Yardımlar

(1) Nakdi yardımlar Yetkili Kurumun kendi uyguladığı mevzuata göre ödenir.

(2) Bir Akit Devletin mevzuatına göre nakdi yardımların tutarı, aile bireylerinin sayısına bağlı ise, Yetkili Kurum, diğer Akit Devlette oturan aile bireylerini de dikkate alır.

Madde 18

Gider İadesi

Yetkili Kurum, diğler Akit Devletin Yetkili Kurumuna 13 üncü, 14 üncü, 15 inci, 16 ncı ve 24 üncü maddelere istinaden sağlanan yardımlar için, İdari Anlaşma ile belirlenecek usul ve esaslara göre sağlık yardımları masraflarını geri öder.

2. KISIM

YAŞLILIK, MALULLÜK VE ÖLÜM

Madde 19

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı bir sigortalılık süresinin tamamlanmış olması koşuluna bağlı ise, bu mevzuatı uygulayan kurum, gerekiyorsa, diğler Akit Devletin mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerini aynı zamana rastlamamak kaydı ile kendi mevzuatına göre geçmiş süreler gibi değerlendirir.

(2) İlgilinin, bu maddenin birinci fıkrasının uygulanması sonucu yardıma hak kazanamadığı durumlarda, Yetkili Kurumlar sigortalılık sürelerinin birleştirilmesini öngören sosyal güvenlik anlaşması imzalamış buldukları üçüncü bir ülkedeki sigortalılık sürelerini de, aynı zamana rastlamamak koşulu ile birleştirirler.

(3) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı, bir özel rejim kapsamında, bir meslekte veya belirli bir meslekte ya da belirli bir sürenin tamamlanmasına bağlı ise, sadece ilgili rejim kapsamında geçen süreler veya böyle bir rejimin olmaması durumunda aynı meslekte veya aynı işte tamamlanmış süreler, eğer uygunsa diğler Akit Devlet mevzuatı kapsamında bir yardım hakkının belirlenmesinde dikkate alınır.

(4) Türk mevzuatına göre prim veya kesenek ödenmiş sürelerden bir ay 30 gün, bir yıl ise 360 gün olarak kabul edilir.

Madde 20

Bir Yıldan Az Sigortalılık Süresi

(1) Bir Akit Devletin mevzuatına göre tamamlanan sigortalılık sürelerinin toplamı 12 aydan az ise, bu mevzuata göre sadece bu sigortalılık süresine bağlı yardım hakkı olması durumu hariç, yardım sağlanmaz.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasına istinaden bir Akit Devletin Yetkili Kurumu, yardım hakkının kazanılması, korunması, yeniden kazanılması ve gerçek tutarının belirlenmesi için sözü edilen süreleri kendi mevzuatına tabi geçmiş süreler olarak kabul eder.

Madde 21

Nakdi Yardımların Hesaplanması

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı bu Anlaşmanın 19 uncu madde hükmü uygulanmaksızın kazanılıyorsa, bu Akit Devletin Yetkili Kurumu, ödenmesi gereken yardım miktarını yalnız kendi mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini dikkate alarak belirler.

(2) İlgili kimse Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlara ancak bu Anlaşmanın 19 uncu madde hükümlerinin uygulanması suretiyle hak kazanıyor ise, bu devletin Yetkili Kurumu yardımları aşağıda belirtildiği şekilde hesaplar;

1. Yetkili Kurum, her iki Akit Devletin mevzuatlarına göre geçen bütün sigortalılık sürelerini yalnız kendisinin uyguladığı mevzuata göre geçmiş gibi değerlendirerek nazari miktarı hesaplar.

2. Yukarıda bahsedildiği şekilde hesaplanan miktar üzerinden, yardımın gerçek miktarını, yardımın hesabında dikkate alınan sürelerden sadece kendi mevzuatına göre tamamlanan aylığa esas sürelerin toplam aylığa esas sürelerle oranı olarak belirler.

(3) Bir Akit Devletin mevzuatına istinaden yapılan yardımlar, o devletin mevzuatına göre kazançlar, ödenen primler veya sigorta matrahı esas alınarak hesaplanıyor ise, Yetkili Kurum sadece kendi mevzuatına göre kazançları, ödenen primleri veya sigorta matrahını dikkate alır.

Madde 22

Yardımların Azaltılması, Durdurulması ve Kesilmesi

(1) Bu Anlaşmanın uygulandığı kişilerin her iki Akit Devlet Yetkili Kurumlarından eşzamanlı yardımlar almaları halinde, bunlara her iki Akit Devletin yardımın azaltılması, durdurulması veya iptaline ilişkin mevzuat hükümleri uygulanmaz.

(2) Türkiye bakımından bağlanan aylıklar, diğer Akit Devlette çalışma halinde mevzuata uygun olarak kesilir.

3. KISIM

ÖLÜM YARDIMI

Madde 23

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi ve Ölüm Yardımlarının Ödenmesi

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre ölüm yardımlarından yararlanmak için bir sigortalılık süresinin tamamlanmış olması gerekiyorsa, Yetkili Kurum, bu yardımların hesaplanmasında, diğer Akit Devlette geçen süreleri, aynı zamana rastlamamak kaydı ile kendi ülkesinde geçmiş gibi dikkate alır.

(2) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimse, diğerk Akit Devlette öldüğü takdirde, sigortalı olduğu Akit Devlette ölmüş gibi kabul edilir ve hak sahipleri ölüm yardımına hak kazanır.

(3) Her iki Akit Devletin mevzuatına göre ölüm yardımından yararlanma hakkı bulunuyorsa, sadece ölen kişinin daimi ikamet ettiği Akit Devletin mevzuatı uygulanır.

4. KISIM

İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI

Madde 24

Tıbbi Yardımlar

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre iş kazası veya meslek hastalığı yardımlarından yararlanma hakkı bulunan ve diğerk Akit Devlette ikamet eden veya bulunan kimse, ikamet ettiği veya bulunduğu devletin mevzuatına göre Yetkili Kurum hesabına sağlık yardımlarından yararlanır.

(2) Protez, ortopedik cihazlar ve büyük masraf gerektiren diğerk sağlık yardımları için, bu Anlaşmanın 16 ncı maddesinin hükümleri uygulanır.

(3) Bu maddenin birinci fıkrasına istinaden meydana gelen masrafların iadesi için bu Anlaşmanın 18 inci maddesinin hükümleri gerekli uyarlamalar yapılarak uygulanır.

Madde 25

Meslek Hastalıkları

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarından yararlanma hakkı, hastalığın ilk kez bu ülkenin kendi topraklarında meydana gelmiş olması koşuluna bağlı bulunuyorsa, bu koşul, bu hastalığın ilk kez diğerk Akit Devlette meydana gelmiş olması halinde de yerine getirilmiş sayılır.

(2) Bir Akit Devletin mevzuatına göre meslek hastalığı halinde yardıma hak kazanılması, mesleğin bu tür bir hastalığa yol açabileceği kadar süre yapılması koşuluna bağlı ise, Akit Devletin Yetkili Kurumu, gerekli hallerde diğerk Akit Devletin mevzuatına göre bu meslekte geçen süreyi de dikkate alır.

Madde 26

Nakdi Yardımlar

(1) Her iki Akit Devletin mevzuatına göre iş kazası veya meslek hastalığı halinde nakdi yardım hakkı doğuyorsa, yardım, sadece iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesine sebep olan faaliyetin en son gerçekleştiği Akit Devletin mevzuatına tabi olarak yapılır.

(2) Akit Devletlerden birinin mevzuatına uygun olarak meslek hastalığı yardımı yapılmış sigortalı şahıs, diğer Akit Devlette ikamet ettiği sürede bu hastalığı ağırlaşırsa ve ikinci Akit Devletin mevzuatına göre anılan hastalığa neden olacak veya hastalığı ağırlaştıracak bir faaliyet icra etmemişse, birinci Akit Devletin Yetkili Kurumu, uyguladığı mevzuat hükümlerine göre ağırlaşmayı nazara alarak yardım giderlerini üstlenmek zorundadır. Sigortalı şahıs böyle bir faaliyeti ikinci Akit Devletin mevzuatına göre icra etmişse, birinci Akit Devletin Yetkili Kurumu, yardım giderlerini, ağırlaşmayı nazara almaksızın uyguladığı mevzuata göre üstlenmek zorundadır; ikinci Akit Devletin Yetkili Kurumu ise kendi mevzuatına göre ilgilinin ağırlaşmadan sonraki durumuna göre hesaplanacak yardım miktarı ile ağırlaşmadan önce ödenmesi gereken yardım miktarı arasındaki farkı öder.

5. KISIM İŞSİZLİK YARDIMLARI

Madde 27

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı sigortalılık sürelerinin tamamlanması koşuluna bağlı bulunuyorsa, bu devletin Yetkili Kurumu, diğer Akit Devletin mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerini aynı zamana rastlamamak koşulu ile değerlendirir.

(2) Yardımların miktarı, süresi ve ödeme şekli Yetkili Kurumun uyguladığı mevzuata göre belirlenir.

6. KISIM AİLE YARDIMI - ÇOCUK YARDIMI

Madde 28

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre aile yardımı - çocuk yardımına hak kazanmak için sigortalılık süresinin tamamlanması gerekiyorsa, Yetkili Kurum, diğer Akit Devletin mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini aynı zamana rastlamamak koşulu ile sanki bu süreler kendi mevzuatına göre geçmiş gibi değerlendirir.

(2) Diğer Akit Devlette ikamet eden çocuklar için aile yardımı - çocuk yardımı hakkı, kişinin sigortalı olduğu Akit Devletin mevzuatına göre çocuklar bu Akit Devlette oturuyorlarmış gibi belirlenir.

(3) Her iki Akit Devletin mevzuatına göre aile yardımlarından - çocuk yardımlarından yararlanma hakkı bulunuyorsa, yardım çocuğun oturduğu Akit Devletin mevzuatına göre ödenir.

IV. BÖLÜM ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 29 İdari Önlemler ve İşbirliği Usulleri

- (1) Akit Devletlerin yetkili makamları bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli idari düzenlemeleri yaparlar.
- (2) Akit Devletlerin yetkili makamları bu Anlaşmanın uygulanmasında alınan önlemler konusunda birbirlerine mümkün olan en kısa zamanda gerekli bilgileri verirler ve bu Anlaşmanın uygulanmasını etkilediği ölçüde ulusal mevzuatlarında yapılan değişiklikleri bildirirler.
- (3) Akit Devletlerin yetkili makamları bu Anlaşmanın uygulanmasını kolaylaştırmak üzere irtibat kurumları belirlerler.
- (4) Bu Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin her sorun için Akit Devletlerin yetkili makamları ve kurumları sanki bu sorunlar kendi ulusal yasalarını etkiliyormuş gibi birbirlerine yardımcı olurlar. Bu idari yardımlaşma ücretsiz yapılır.
- (5) Sadece bir Akit Devletin mevzuatının uygulanması çerçevesinde diğer Akit Devlette ikamet eden veya bulunan kişiler için yapılan tıbbi muayene, ikamet edilen veya bulunulan devletin kurumu tarafından, Yetkili Kurumun talebi üzerine ve bu kurumun hesabına yapılır. Her iki Akit Devletin mevzuatının uygulanmasıyla ilgili tıbbi muayeneler ikamet edilen veya bulunulan yerdeki kurumca ve bu kurumun hesabına yapılır.

Madde 30 Kişisel Bilgilerin Korunması

Bu Anlaşma uyarınca bir Akit Devlete, diğer Akit Devlet tarafından hakkında bildirimde bulunulan kişilere ilişkin her nevi bilgi, bu Anlaşmanın uygulanmasında gizlilik değeri taşır ve ancak bu Anlaşmanın ve onun tatbik edildiği mevzuatın uygulanmasında kullanılabilir. Diğer Akit Devlet kendisine iletilen bilgileri açıklamaz.

Madde 31 Resmi Dillerin Kullanılması

- (1) Bu Anlaşmanın uygulanmasında Akit Devletlerin yetkili makamları ve kurumları, kendi resmi dilleri ile haberleşirler.
- (2) Bir talep veya belge diğer Akit Devletin resmi dili ile yazılmış olduğu gerekçesiyle reddedilemez.

Madde 32

Giderlerden ve Tasdikten Başışıklık

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatının uygulanması amacıyla ekli yazılı dosya ve belgeler için uygulanan resim ve harç muafiyeti ya da indirimi, diğer Akit Devletin mevzuatının ya da bu Anlaşmanın uygulanması için sunulan bildirim veya diğer belgelere de uygulanır.

(2) Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla ibraz edilen herhangi bir kimlik beyanının, belgenin ve bildirim onaylanmasına gerek yoktur.

Madde 33

Yazılı Taleplerin Verilmesi

(1) Bu Anlaşmanın uygulanması çerçevesinde veya Akit Devletlerden birinin mevzuatı uyarınca Akit Devletlerden birinin Yetkili Makamına, Kurumuna veya diğer yetkili bir kuruluşuna yapılan başvurular, verilen beyannameler veya itirazlar diğer Akit Devletin Yetkili Makamına, Kurumuna veya diğer yetkili bir kuruluşuna verilmiş sayılır.

(2) Bu Anlaşmanın uygulanması çerçevesinde Akit Devletlerden birinin mevzuatı uyarınca verilen bir yardım talebi, diğer Akit Devletin mevzuatına göre verilmiş yardım talebi sayılır.

(3) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre bu Akit Devletin Yetkili Makamına, kurumuna veya diğer yetkili bir kuruluşuna yapılması gereken başvurular, verilmesi gereken beyannameler veya itirazlar, aynı süre içerisinde diğer Akit Devletin Yetkili Makam, Kurum veya diğer yetkili bir Kuruluşuna verilebilir.

(4) Bu maddenin 1 ilâ 3 üncü fıkralarında belirtilen durumlarda yukarıda belirtilen kurumlar, başvuruları, beyannameleri veya itirazları diğer Akit Devletin Yetkili Kurumuna doğrudan veya irtibat mercileri aracılığıyla gecikmeksizin iletirler.

Madde 34

Zararın Tazmini

(1) Bir kimse, Akit Devletlerden birinin mevzuatı uyarınca, diğer Akit Devlette meydana gelen bir zarar ziyandan dolayı yardım görmekte ise ve o Akit Devletin mevzuatı uyarınca üçüncü kişilere karşı tazmin hakkı var ise, o zaman bu tazmin hakkı, birinci Akit Devletin mevzuatına göre onun kurumuna geçer.

(2) Aynı zarar ziyan durumundan doğan tazmin hakkı, aynı tür yardımlarla ilgili ise ve bu hak bu maddenin birinci fıkra hükmüne uygun olarak her iki Akit Devletin kurumları için de doğuyor ise, üçüncü kişi, tazminatı birinci veya ikinci Akit Devletin kurumuna ödeyebilir. Kurumlar, alınan tazminatı, ödedikleri yardımların oranına göre aralarında paylaşırlar.

Madde 35

Haksız Ödenen Meblağların Geri Alınması

(1) Akit Devletlerden birinin Yetkili Kurumu, yararlanıcıya bu Anlaşma hükümleri çerçevesinde hak ettiği bir meblağı aşan miktarda ödeme yapmışsa, yararlanıcıya müteakbil yardımları ödemekle yükümlü olan diğer Akit Devletin Yetkili Kurumundan haksız olarak ödenen miktarı, bu kimseye ödeyeceği meblağlardan mahsup etmesini talep edebilir. Söz konusu Yetkili Kurum, bu şekilde mahsup ettiği meblağı diğer Akit Devletin kurumuna transfer eder.

(2) Haksız ödenmiş meblağın bu şekilde geri ödenmesinin mümkün olmadığı durumda, aşağıdaki usul uygulanır:

1. Akit Devletlerden birinin kurumu bir kimseye hak ettiğinden fazla bir meblağ ödemişse, bu kurum, uyguladığı mevzuatta öngörülen şartlar ve sınırlar dahilinde, yararlanıcıya yardım sağlamakla yükümlü diğer Akit Devlet kurumundan fazla ödenen meblağı, bu kimseye ödeyeceği meblağlardan mahsup etmesini talep edebilir. Diğer Akit Devlet Yetkili Kurumu, bu haksız ödeme sanki kendisi tarafından yapılmış gibi kesintiyi mevzuatında öngörülen şartlar ve sınırlar dahilinde yapar ve mahsup ettiği meblağı diğer Akit Devlet kurumuna transfer eder.

2. Akit Devletlerden birinin Yetkili Kurumu, yararlanıcıya kendi mevzuatı uyarınca avans ödemişse, diğer Akit Devletin Yetkili Kurumundan, yararlanıcıya aynı süre için mevzuatına göre ödeyeceği meblağlardan, avans tutarını mahsup etmesini talep edebilir. Diğer Akit Devletin Yetkili Kurumu kesintiyi yapar ve söz konusu meblağı talepte bulunan Akit Devlet Yetkili Kurumuna transfer eder.

Madde 36

Ödemelerde Kullanılacak Para Birimi

(1) Bu Anlaşma uyarınca sağlanacak yardımlara ilişkin ödemeler, Yetkili Kurumun ödemeyi yaptığı Akit Devletin para birimi ile yapılır. Bu şekilde yapılan ödeme, Yetkili Kurumu ödeme yükümlülüğünden tümüyle kurtarır.

(2) Bu Anlaşma uyarınca Akit Devletlerden birinin Yetkili Kurumu diğer Akit Devletin kurumunca sağlanan yardımlara ilişkin gider iadesine yönelik meblağları ödemekle yükümlü ise, borç ikinci devletin para birimi ile ifade olunur. Birinci Akit Devletin Yetkili Kurumu kendi para birimiyle ödeme yaparak yükümlülüğünden kurtulur.

Madde 37

Anlaşmazlıkların Çözümlemesi

(1) Akit Devletlerin yetkili makamları bu Anlaşmanın yorumlanmasında ve uygulanmasında ortaya çıkan her türlü anlaşmazlıkları görüşmeler yoluyla ortaklaşa çözümleyeceklerdir.

(2) Eğer bir anlaşmazlık, bu maddenin birinci fıkrasında belirtildiği biçimde ve 6 ay içerisinde çözümlenemezse, Anlaşmanın temel prensipleri ve ruhuna uygun olarak çözümlenebilecek Akit Taraflarca oluşturulacak bir Ortak Komisyona götürülür. Akit Devletler bu Ortak Komisyonun oluşumu ve çalışma usulüne ilişkin kurallar ile üyelerini birlikte kararlaştıracaklardır.

V. BÖLÜM **GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER**

Madde 38 **Geçici Hükümler**

(1) Bu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önceki dönem için hiçbir yardım hakkı doğurmaz.

(2) Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce bir Akit Devletin mevzuatına göre geçen bir sigortalılık süresi, bu Anlaşma hükümlerine göre doğan hakların belirlenmesinde değerlendirilir.

(3) Bu maddenin birinci fıkrada hükmü saklı kalmak kaydıyla, bir sigorta olayı bu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmiş olsa dahi, bu Anlaşmaya göre, bu olay nedeniyle bir hak doğar.

(4) Yalnız bu Anlaşma uyarınca ödenmesi gereken herhangi bir yardım, ilgilinin bu Anlaşma hükümlerine uygun olarak talepte bulunması halinde, önceden tasfiye edilen haklar, bir toptan ödemeye yer verilmemiş olması kaydıyla, bu Anlaşmanın yürürlük tarihinden geçerli olarak ödenecektir.

(5) Bu maddenin 4 üncü fıkrasında sözü edilen talep bu Anlaşmanın yürürlük tarihinden itibaren iki yıl içinde yapılırsa, bu Anlaşmaya göre doğan haklar, Akit Devletlerin mevzuatlarındaki hakkın düşmesine veya zaman aşımına uğramasına ilişkin hükümleri ilgili hakkında uygulanmaksızın, o tarihten itibaren kazanılır. İki yıl geçtikten sonra yapılan taleplerde ise talep tarihi esas alınır.

Madde 39 **Onay ve Yürürlük**

Bu Anlaşma onaylanacak ve onay işlemini son olarak tamamlayan Akit Tarafın diplomatik kanaldan ileteceği bildiriminin alındığı ayı izleyen üçüncü ayın birinci gününde yürürlüğe girecektir.

Madde 40
Anlaşmanın Süresi ve Feshi

Bu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır. Akit Devletlerden biri, diğer Akit Devlete en az altı ay önceden diplomatik yoldan yazılı bildirimde bulunmak suretiyle Anlaşmayı o yılın son günü itibarıyla feshedebilir.

Madde 41
Kazanılmış Hakların Korunması

(1) Bu Anlaşmanın feshi halinde, Anlaşma uyarınca kazanılmış olan haklar saklıdır.

(2) Bu Anlaşmanın feshi halinde henüz karara bağlanmamış yardım hakları ile ilgili tüm işlemler, bu Anlaşma hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Yukarıda yer alan hükümleri tasdiklen yetkili temsilciler işbu Anlaşmayı imzalamış ve mühürlemişlerdir.

Bu Anlaşma, 15.03.2012 tarihinde Ankara 'da, tüm metinler aynı derecede geçerli olmak üzere Türkçe, Karadağca ve İngilizce dillerinde ikişer orijinal nüsha olarak düzenlenmiştir. Yorum farklılıklarında İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Adına

Karadağ
Adına

Faruk ÇELİK

Dr. Suad NUMANOVIĆ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik
Bakanı

Çalışma ve Sosyal Refah
Bakanı